

Inspirerende
verhalen van
vooruitstrevende
ondernemers

UITBLINKERS IN DE MELKVEEHOUDERIJ

— innovators in agriculture —

INHOUD

Voorwoord			
Dank voor uw inspiratie!	8		
Inleiding	12		
Hoofdstuk 1 24/7 productief	14		
Reportage Timo Joosten in Frankrijk	18		
Vers rantsoen voor elke koe elk moment van de dag	30		
Veehouder en koe waarderen 24/7 aanpak	34		
24/7 in Estland: de opkomst van grootschalige melkveebedrijven	40		
Hoofdstuk 2 Dierenwelzijn	46		
Reportage Mackie's in Schotland	50		
Blij met Lely Astronaut melkrobots en Lely ABC-beweidingssysteem	64		
Van Lely Calm naar Lely Astronaut is een kleine stap	70		
De koe bepaalt het succes van uw onderneming	74		
Vrij koeverkeer in optima forma	78		
Hoofdstuk 3 Duurzaamheid	82		
Reportage Johann Elling in Duitsland	86		
De zon als bron van energie en inkomsten	98		
Mestvergister levert stroom, strooisel en natuurlijke meststof	102		
Duurzame raffinage van 'het nieuwe goud'	106		
Holistische aanpak in duurzaam ondernemen	110		
Hoofdstuk 4 Winstgevendheid	116		
Reportage familie Gala Merino in Spanje	122		
Grootschalige melkveebedrijven groeien door Franse kaas van robotmelk	132		
Eigenwijze aanpak dwingt bewondering af	142		
Ambitie, durf en doorzettingsvermogen	146		
Hoofdstuk 5 Aangenaam ondernemen	150		
Reportage Peter Gille in Nederland	154		
Tussen traditie en vernieuwing	166		
Russische veehouder zet trend met openluchtboerderij	170		
Een aangename plek voor koeien, toeristen en probleemjongeren	174		
Automatiseren, structureren en motiveren	178		
Hoofdstuk 6 Twintig jaar na de revolutie	184		
Lely innoveert van gras tot glas	188		
Aan de wieg van een revolutie	194		
Een tweede leven voor de melkrobot	198		
Octrooigemachtigden schrijven geschiedenis	202		
"Vergeet niet dat de melkrobot pas twintig jaar bestaat."	206		
Colofon			212

VOORWOORD

DANK VOOR UW INSPIRATIE!

In mijn jeugd was melken nog een van de meest tijdrovende werkzaamheden in een melkveebedrijf. Mijn vader en mijn oom waren ervan overtuigd dat automatisering de fysieke en sociale druk van het minimaal tweemaal daags verplicht melken op het leven van de veehouder en zijn gezin zou kunnen wegnemen. Dankzij hun inventiviteit en hun gedrevenheid om samen met de productontwikkelaars van onze organisatie hiervoor een oplossing te bedenken, zag in 1992 het eerste prototype van de melkrobot het levenslicht. Ik ben nog altijd de eerste veehouders dankbaar die in deze baanbrekende oplossing geloofden en het lef hadden om het prototype in de praktijk te testen en met ons te vervolmaken.

Nu, ruim twintig jaar later, staat de melkrobot bekend als de uitvinding van de twintigste eeuw. Duizenden melkveehouders over de hele wereld melken meer dan een miljoen koeien met behulp van onze melkrobots. En ondertussen hebben we ons portfolio uitgebreid met vele andere producten en diensten die tijd, geld en energie besparen. Want efficiency en duurzaamheid zijn de sleutels naar een succesvolle toekomst in de melkveesector, daar ben ik van overtuigd.

Van arbeider naar manager

Met de komst van de melkrobot en andere robotproducten heeft de traditionele invulling van het vak van veehouder een enorme transformatie ondergaan. Door het automatiseren van arbeidsintensieve werkzaamheden hebben veehouders de kans gekregen om zich te ontwikkelen tot ondernemer en manager. De daarmee gepaard gaande vrijheid en flexibiliteit brengen enorme voordelen met zich mee voor hun gezinnen, families en hun sociale omgeving.

Van gras tot glas

Daarnaast helpen we veehouders al sinds de start van onze onderneming in 1948 in het optimaal laten renderen van hun land. Met ons ruime aanbod in machines voor de ruwvoederwinning kan iedereen de voedingswaarde van zijn oogst verbeteren. Een wetenschap waarin wij ieder jaar flink investeren om veehouders maximaal te blijven ondersteunen. Bovendien kun je met de informatie uit de melkrobot en het geautomatiseerde voersysteem beter sturen op voerefficiency en dus op gewaskeuze en de optimale samenstelling van het rantsoen.

Het jubileumboek

Naar aanleiding van het twintigjarig bestaan van de Lely Astronaut melkrobot hebben wij agrariërs uit alle delen van de wereld uitgenodigd om ons te vertellen over de uitdagingen en kansen die zij zien en aangrijpen. Met de automatisering van arbeidsintensieve werkzaamheden als melken, voeren en het schoonhouden van de stallen hebben zij tijd en flexibiliteit gekregen om ambities op het gebied van ondernemerschap, maatschappelijk verantwoord ondernemen en persoonlijke ontwikkeling waar te maken. Deze ambities en de daaruit voortvloeiende successen verschillen per veehouder, maar één ding hebben ze allemaal gemeen: ze hebben een hart voor koeien en een ondernemende geest.

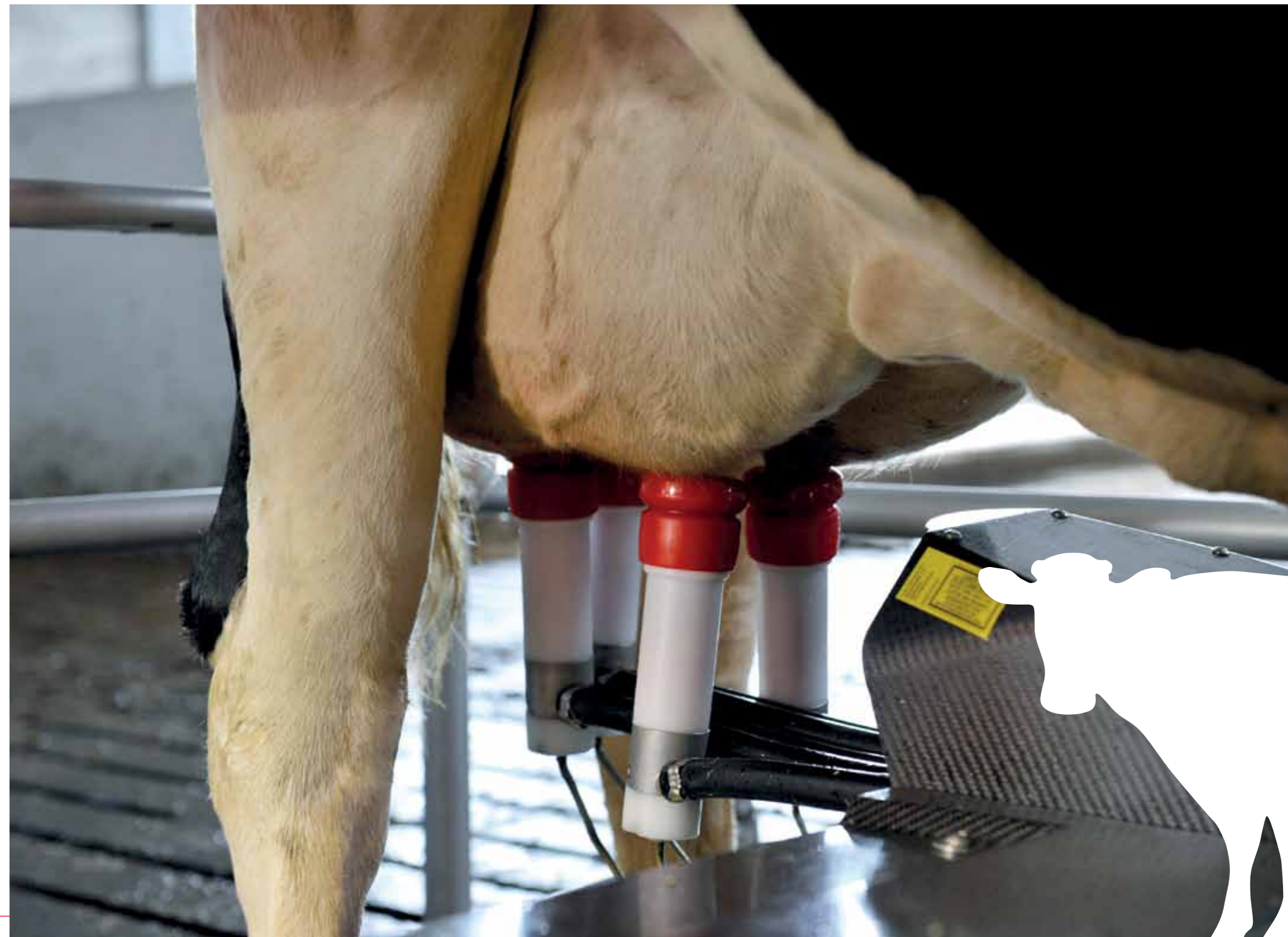
De verhalen van deze ondernemers, hun werknemers en familieleden inspireren ons om te blijven doen waar we goed in zijn: het bouwen aan een duurzame, winstgevende en aangename toekomst voor de agrarische sector. Wij delen de verhalen van deze uitblinkers daarom graag met u.

Alexander van der Lely
CEO Lely Group

24/7 PRODUCTIEF

24/7 PRODUCTIEF

Demografische en economische ontwikkelingen dagen veehouders uit om de 24 uren in een dag zo efficiënt mogelijk te benutten: voor de productie van melk en vlees en voor eventuele nevenactiviteiten om de basis voor inkomsten te verbreden. Tegelijkertijd groeit de behoefte aan tijd voor het gezin en sociale activiteiten. Lely biedt de oplossing voor dit spanningsveld door de automatisering van arbeidsintensieve processen in de melkveehouderij. Vanaf het moment dat Lely in 1992 de Astronaut melkrobot introduceerde, hebben ondernemende veehouders met minder inspanning meer opbrengsten gerealiseerd. Voor het melken, voeren en schoonmaken levert Lely onvermoeibare en uiterst efficiënte arbeiders zoals de Lely Astronaut, de Lely Vector, de Lely Juno en de Lely Discovery. En de veehouder? Die verruimt de rol van arbeider voor die van manager. Dat geeft vrijheid en flexibiliteit om werk en privéleven naar eigen wens in te richten.

VEEHOUDER TIMO JOOSTEN / FRANKRIJK

Ik wissel voortdurend van pet:

veehouder, vader, manager bij Lely en bij een werktuigenvereniging, gemeenteraadslid... 24/7 is mij op het lijf geschreven.

Hoe kun je de dagelijkse verantwoordelijkheid voor honderdtwintig melkkoeien combineren met drie nevenfuncties en een gezin met drie kinderen? Dan is automatiseren onvermijdelijk. Net als een ondernemende geest, een aanpakmentaliteit en de juiste mensen om je heen. Timo Joosten, Projectleider Customer Sales Support bij Lely Industries en veehouder in Frankrijk, weet er alles van. Zijn moderne serrestal in de Mayenne is bijna volledig geautomatiseerd en wordt omschreven als een vijfsterrenhotel voor koeien. Daardoor kan hij zijn 24 uur, 7 dagen per week, prima verdelen tussen gezin, koeien, collega's, dorpsgenoten, familieleden en vrienden; zonder zichzelf te vergeten.

Kennismaking met de melkveehouderij

Van jongs af aan groeit Timo Joosten in Nederland op met koeien. Zijn opa heeft een melkveebedrijf in de provincie Drenthe (Noord-Nederland) en in de vakanties gaat Timo vanuit Blaricum (Midden-Nederland) naar opa en oma. Het bedrijf wordt tijdens zijn jeugd overgenomen door een oom en tante, die kalkoenen aan de veestapel toevoegen. Als Timo na de middelbare school naar de landbouwhogeschool (Van Hall Instituut) in Leeuwarden (Noord-Nederland) gaat, woont hij de eerste jaren bij zijn oom en tante. In het laatste jaar van zijn opleiding besluiten oom en tante met melkkoeien te stoppen. Daarmee verliest Timo zijn interesse voor de boerderij en gaat hij

het laatste jaar van zijn opleiding op kamers in Leeuwarden. Hij haalt zijn Masters in Agribusiness (samenwerking tussen Van Hall en de University of Greenwich) en start als managementassistent bij Lely voor de ontwikkeling van het Lely Center concept.

Dromen van het Franse platteland

Hoe leuk hij het werk bij Lely ook vindt, hij blijft fantaseren over een eigen boerderij, het liefst in Frankrijk. Daar is nog voldoende ruimte om je eigen bedrijf op te zetten en bovendien ben je niet al te ver van je Nederlandse familie vandaan. Een reorganisatie bij Lely geeft hem het laatste zetje. Op zijn 24ste vertrekt hij met vrouw Mieke,

ergotherapeut in Amsterdam, naar Frankrijk om bedrijfsleider te worden op een Franse boerderij. “We gaven onszelf ruim een jaar de tijd om te integreren; we wilden ons bekwamen in de Franse taal en zelf ontdekken hoe het is om in Frankrijk een melkveebedrijf te hebben”, aldus Timo.

Een droom wordt werkelijkheid

De try-out bevalt en Timo en Mieke gaan op zoek naar een eigen stekje. Ze bezoeken boerderijen in heel Frankrijk. Uiteindelijk kiezen ze in 2003 voor een oude boerderij in Ampoigné (departement Mayenne), gelegen in de regio Pays de la Loire. De honderd hectare grond is prima, het quotum ligt

IK BLEEF FANTASEREN OVER EEN EIGEN BOERDERIJ, HET LIEFST IN FRANKRIJK WAAR JE NOG DE RUIMTE HEBT

VERS RANTSOEN VOOR ELKE KOE OP ELK MOMENT VAN DE DAG

Om hun bedrijf winstgevend te houden, moeten steeds meer veehouders de efficiency van arbeidsintensieve werkzaamheden als melken en voeren verhogen en de exploitatiekosten terugdringen. Daarnaast heeft de huidige generatie een groeiende behoefte aan 'flexibiltijd'; een flexibele dagindeling met tijd voor het gezin, ontspanning en eventuele neveninkomsten. In de afgelopen twintig jaar ontketende de melkrobot een revolutie in arbeidstijdbesparing en productiviteitsgroei. Met de introductie van de Lely Vector meng- en voerrobot wordt een tweede grote stap mogelijk. De winst uit de combinatie Lely Astronaut plus Lely Vector wordt overduidelijk bij een bezoek aan de Zweedse boerderij Trägsta Mjölkgård.

In de buurt van Hallen, een kleine plaats in het Zweedse Jämtland, ligt Trägsta Mjölkgård, een modern melkveebedrijf met honderdtwintig melkkoeien. Sinds mei 2009 worden de koeien hier met twee Lely Astronaut A3 robots gemolken. Voor de komst van de melkrobots kostte het melken vier tot vijf uur per dag, zeven dagen per week. Het zware werk was een aanslag op schouders en ellebogen van melkveehouder Torgny Widholm en zijn vrouw Eva. Ook het voer ophalen en verdelen nam zo'n twee tot drie uur per dag in beslag. Geen wonder dat werkdagen van 6.00 uur tot 23.00 uur eerder regel dan uitzondering waren. Dankzij de Lely Astronaut A3 melkrobots en de komst van de Lely Vector in februari 2012 eindigt de werkdag tegenwoordig vaak al om 16.00 uur met een controlerondje om 19.00 uur.

"In de winter hebben we nu tijd om er met ski's of sneeuwscooters op uit te trekken, afgelopen zomer zijn we gaan varen en vissen in het meer hier vlakbij. Het zijn onze vier kleinkinderen die nu van de extra vrije tijd kunnen profiteren; onze

PIONIERS IN ROBOTMELKEN

-----	LAND	-----
-----	AUSTRALIË	-----
-----	NAAM EN ADRES	-----
-----	MAX EN EVELYN WARREN	-----
-----	TOONGABBIE ROAD	-----
-----	WINNINDOO, EAST GIPPSLAND	-----
-----	VICTORIA	-----
-----	AANTAL HECTARE	-----
-----	100	-----
-----	AANTAL MELKROBOTS	-----
-----	VIER LELY ASTRONAUT A3	-----
-----	GEMIDDELD AANTAL	-----
-----	MELKGEVENDE KOEIEN	-----
-----	300	-----
-----	GEMIDDELDE 305-DAGEN	-----
-----	PRODUCTIE PER KOE	-----
-----	6.660 LITER	-----
-----	STARTMAAND ROBOTMELKEN	-----
-----	2001	-----

Grootste verandering voor het bedrijf:

De bedrijfsvoering is efficiënter geworden en het werk is fysiek minder zwaar.

Grootste verandering voor de koeien:

De robot helpt de koeien om het beste uit zichzelf te halen. Mankheid is enorm verminderd doordat de koeien niet meer opgejaagd worden.

Grootste verandering voor het gezin:

Max kan thuis zijn als andere veehouders moeten melken. Beiden genieten van het grootouderschap en maken graag tijd voor hun hobby's.

Uit het leven gegrepen:

"Een doorsnee-dag start met het afrasteren van de weides. Dan checken we Lely T4C, zorgen we voor de attentiekoeien en maken het erf en de robotruimtes schoon. Hetzelfde herhalen we 's avonds. Afhankelijk van het seizoen moeten we irrigeren of bijvoeren. Met 100% beweiding kennen we geen dagelijkse tijdrovende taken zoals het voeren van de dieren en het afvoeren van mest. Dat maakt ons arbeidsefficiënt. Zelfs na 11 jaar robotmelken zijn we nog steeds blij als we bezoekers zien lachen zodra ze ontdekken dat de koeien door robots gemolken worden."

acht kinderen moesten zich vroeger vaak alleen redden", vertelt de trotse grootvader Torgny. De automatisering zal het voor de toekomstige generatie veel gemakkelijker en aantrekkelijker maken om de boerderij over te nemen, dat weten Torgny en Eva Widholm zeker.

Groepsgewijs voeren

De Trägsta stal is opgedeeld in verschillende groepen: melkkoeien, droge koeien, een groep die net afgekalfd heeft en jongvee in diverse leeftijdsgroepen. Het Lely Vector voersysteem stelt voor elke groep binnen de kudde een vers gemengde en afgemeten portie van hun eigen rantsoen samen. "De droge koeien bijvoorbeeld krijgen een rantsoen met veel stro waar ze flink op moeten herkauwen. De voedingswaarde is relatief laag. Hierdoor wordt de pens gestimuleerd en ontwikkelt de pensinhoud zich, zodat de koe na het afkalven meer voer kan opnemen. Je moet een koe niet te heftig voeren als ze 'op vakantie' is, want dan kan haar lever beschadigd raken", aldus Torgny en hij voegt er nog aan toe: "Sinds we zijn begonnen met het groeperen van de dieren hebben we gemerkt dat ze zich veel beter voelen. Daarvoor hadden we meer gevallen van kalfziekte. Bovendien is de sfeer tussen de koeien ontspannen en harmonieus sinds ze niet meer met z'n allen tegelijk aan het voerhek staan."

Meer melkingen

"Vanaf het moment dat mijn koeien meermalen per dag een verse portie aan het voerhek krijgen, zijn ze actiever. Dat resulteert in meer melkingen per koe en minder werk voor mij, want er zijn minder attentiekoeien", vertelt Torgny. "In de overdekte voerkeuken heb ik kuilgras van de eerste oogst; dat is de basis voor mijn 'dynamietvoer', speciaal samengesteld voor de melkkoeien. Het wordt gemengd met een derde gehakseld ingekuuld gewas van gerst en veldboon en verrijkt met zout, mineralen en kalk. Stro zorgt voor de extra prik in het rantsoen. Het stro zorgt ervoor dat de koeien goed herkauwen en dat heeft een positieve invloed op het vetgehalte in de melk. Daarnaast krijgen de koeien biologisch krachtvoer in de melkrobots; dat is een mengsel van gemalen granen en veldbonen."

De melkproductie ligt op 30 liter per koe per dag en daalt alleen in de zomerperiode naar 26 liter per dag. Dan moet Torgny als Zweedse veehouder

“VERGEET NIET DAT DE MELKROBOT PAS TWINTIG JAAR BESTAAT”

Aan het woord is **Guus van Roessel**, Deputy Director Product Management bij Lely. De introductie van de melkrobot betekende niet alleen een revolutie in het melkproces, het zorgde voor een enorme verandering in de totale bedrijfsvoering bij melkveebedrijven. Vandaag de dag kiezen in een flink aantal landen al minimaal vijf van de tien veehouders voor een melkrobot als ze hun oude stal vervangen. En in de komende twintig tot 25 jaar zal praktisch iedere veehouder overgaan op robotmelken, voorspelt Guus: “Het tempo waarin die overstap gemaakt wordt hangt af van de fase in de investeringscyclus waarin het bedrijf zich bevindt. Ondertussen blijft Lely vernieuwen en uitbreiden. Want in vergelijking met andere revolutionaire producten die de wereld op zijn kop zetten — denk aan de eerste auto en de eerste pc — is de Lely melkrobot nog jong.”

De voordelen van de melkrobot worden door duizenden enthousiaste Lely Astronaut gebruikers bevestigd: de melkproductie stijgt bij dalende arbeid, de koe heeft de rust om haar natuurlijke ritme te volgen en de melkveehouder kan zijn kostbare tijd besteden aan koeien die werkelijk zijn aandacht nodig hebben. We vragen Guus naar zijn beeld van de toekomst voor de veehouder met een melkrobot. Welke kansen en uitdagingen ziet hij en hoe speelt Lely daarop in?

Ver-apple-isering van de melkrobot

“De veehouders die de afgelopen twintig jaar met onze melkrobots zijn gaan werken, kunnen we gerust pioniers en early adopters noemen. Dit waren veehouders die voorop wilden lopen in techniek, zich ervan bewust waren dat de melkrobots nog relatief jong en onervaren waren en daarom met ons mee

wilden denken in het verder ontwikkelen van hun prestaties. Nu de overstap van conventioneel naar automatisch melken meer regel dan uitzondering wordt, krijgen we er een nieuwe groep klanten bij. Ze stellen hogere eisen aan de gebruiksvriendelijkheid en stabiliteit. De robots bereiken nu het stadium van volwassenheid en dus ligt onze focus op het verfijnen van hun prestaties. Denk aan het optimaliseren van de sensortechniek en de uitbreiding in kwantitatieve en kwalitatieve output van het managementinformatiesysteem”, vertelt Guus. “Ik noem het de ver-apple-isering van de melkrobot.”

Technologie-impuls

“De melkrobot heeft een enorme technologie-impuls aan veel melkveebedrijven gegeven. De robot verandert de veehouder van arbeider in manager. En deze verandering maakt andere ontwikkelingen mogelijk, zowel op bedrijfstechnisch, economisch als sociaal gebied. Zo vertelde een veehouder uit Rusland mij laatst dat vrijwel alle slimme mensen de afgelopen vijftig jaar het Russische platteland verlaten hebben om hun talenten in de stad te gelde te maken. Wie op het platteland achterblijven zijn de laagst opgeleide mensen. Nu, met de komst van de melkrobot, komt er hoogwaardige technologie op het platteland terug en daarmee hopelijk ook een stimulans voor hoger opgeleiden om te blijven.”

Het nieuwe werken

“Een hardnekkig vooroordeel in de beginjaren na de introductie van de melkrobot was het verhaal dat melkrobots voor luie en gepensioneerde veehouders zijn”, vervolgt Guus: “Dat verhaal is inmiddels gelukkig helemaal ontkracht. Voor de introductie van de melkrobot moest je hard werken in de fysieke zin van het woord, nu kun je hard werken aan economische oplossingen om je bedrijf gezond te laten draaien. Uiteraard zorgt de melkrobot voor een cultuurverandering in de melkveehouderij en die verandering zet de komende jaren alleen maar door. Bij de eerste generatie veehouders die met de melkrobot startte, was het conflict tussen de conventionele manier van leven en werken en de mogelijkheden die de melkrobot bood qua flexibiliteit en vrije tijd het grootst. De volgende generatie, de ondernemers met melkvee, vindt automatisch meer balans tussen inspanning en ontspanning en zal des te bewuster zoeken naar het evenwicht tussen investeringen en rendementen. De ene veehouder kiest voor schaalvergroting en specialisatie, de ander voor differentiatie.”

Sinds de baanbrekende introductie van de Lely Astronaut melkrobot in 1992 zijn al vele duizenden veehouders wereldwijd overgestapt op automatisch melken. De komende jaren zal deze ontwikkeling zich in gestaag tempo doorzetten. Met dit jubileumboek danken wij onze klanten voor hun vertrouwen en loyaliteit. Onze dank gaat ook uit naar alle medewerkers die zich hebben ingezet voor het succesvol ontwikkelen, produceren en vermarkten van de Lely Astronaut melkrobot.

Onze speciale dank gaat uit naar de veehouders en consultants die hun ervaringen en kennis met u willen delen:

Timo Joosten (Frankrijk), Torgny Widholm (Zweden), Kees Baan (Nederland), Priit Süüden en Marko Sildnik (Estland), Mac Mackie en Jim Petrie (Schotland), John van Adrichem (Australië), Arie Duizer (Canada), Jan Hulzen - Vetvice (Nederland), Peter en Sebastian Bützler (Duitsland), Johann Elling (Duitsland), Chris Vandenberg (Canada), Ralph Moyer (USA), Paul Harkema - GET (Nederland), Hans Jakob en Claus Fenger (Denemarken), Familie Gala Merino (Spanje), Siebren van der Zwaag - Friesian Consultancy (Nederland), David Druenes (Frankrijk), Aad van Leeuwen (Nieuw Zeeland), Adam Paczowski (Polen), Peter Gille (Nederland), Hideto Nanbuya (Japan), Alexander Sayapin (Rusland), Nathalie Maes-Clerinx (België), Ole Sørensen (Denemarken) en de Lely medewerkers: Niels Havermans, Karel van den Berg, René Poodt, Ton Theelen en Guus van Roessel (Nederland).

Concept en tekst	Margriet Dekker, Centraal Verhaal
Eindredactie	Lely International Marketing & Communications en Commercial Services & Support
Ontwerp en vormgeving	Kaire Guthan, Dependance Rotterdam
Projectorganisatie	Lely International Marketing & Communications
Fotografie reportages	Aleksander Willemse Photography
Stockfoto's	Lely International
Drukwerk	De Swart
ISBN/EAN	978-90-820499-3-0

©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Lely International.